

Atmintinė dėl socialinių – pilietinių veiklų

Pagrindiniai dokumentai

ĮSAKYMAS DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRO 2022 M. SAUSIO 27 D. ĮSAKYMO NR. A1-65 „DĖL NACIONALINĖS JAUNIMO POLITIKOS 2022 METŲ VEIKSMŲ PLANO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO

<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/45c76eb0b50311ec8d9390588bf2de65>

ĮSAKYMAS DĖL BENDRŲJŲ PROGRAMŲ ATNAUJINIMO GAIRIŲ PATVIRTINIMO. Švietimo ir darnaus vystymosi sąsajų svarba pabrėžiama ES, EBPO ir UNESCO švietimo sektoriaus strateginiuose dokumentuose, kuriuose nusakomos pasaulinės tendencijos ir darnaus vystymosi sudedamąsias dalis atitinkantys iššūkiai:

- aplinkosaugos – klimato kaita, aplinkos tarša ir gamtinių išteklių mažėjimas skatina permąstyti žmogaus poveikį ekosistemoms, dabartinio vystymosi modelio tvarumą ir įvairių ekosistemų tarpusavio sąsajas;

- ekonomikos – mokslo žinios, technologijų inovacijos ir dirbtinis intelektas kelia esminius klausimus: Kaip užtikrinti darnų vystymąsi? Koks žmogaus vaidmuo ateities ekonomikoje? Kaip sukurti naujus kokybiškesnį gyvenimą visiems užtikrinančius ekonominius ir socialinius modelius?;

- socialiniai – žmonių skaičius auga, valstybes ir bendruomenes keičia migracija, urbanizacija, socialinė ir kultūrų įvairovė; gyvenimo kokybės skirtumai vis ryškesni, o konfliktai, terorizmas, nestabilumas ir populistinė politika griaua pasitikėjimą kitais žmonėmis ir pamatinėmis valstybės institucijomis.

Geros mokyklos koncepcijoje pažymėta, kad ugdymo turinys turėtų būti įdomus, skatinantis veikti, pakankamai platus ir nuodugnus, kuriantis iššūkius, skatinantis spręsti problemas; ugdomos šiuolaikiniam gyvenimui būtinos kompetencijos; mokomasi tyrinėjant, eksperimentuojant, atrandant ir išrandant, kuriant, bendraujant.

ĮSAKYMAS DĖL 2021–2022 IR 2022–2023 MOKSLO METŲ PRADINIO, PAGRINDINIO IR VIDURINIO UGDYMO PROGRAMŲ BENDRŲJŲ UGDYMO PLANŲ PATVIRTINIMO. Pagrindinis ugdymas: Socialinė-pilietinė veikla mokiniui, kuris mokosi pagal pagrindinio ugdymo programą, yra privaloma. Jai skiriama ne mažiau kaip 10 valandų (pamokų) per mokslo metus. Mokykla,

atsižvelgdama į mokinių amžių, gali priimti sprendimą šiai veiklai skirti ir daugiau pamokų (valandų) per mokslo metus. Skirtingo amžiaus mokiniams gali būti numatomas skirtingas socialinės-pilietinės veiklos pamokų (valandų) skaičius. Socialinė-pilietinė veikla fiksuojama dienyne. Rekomenduojama numatyti galimybę mokiniui atlikti šio pobūdžio veiklas savarankiškai arba grupelėmis ir glaudžiai bendradarbiaujant su asociacijomis, vietos savivaldos institucijomis ir kt. Mokiniais, pateikusiems pažymėjimą, patvirtinantį savanorio atliktą savanorišką tarnybą pagal Jaunimo savanoriškos tarnybos organizavimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2018 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. A1-317, „Dėl Jaunimo savanoriškos tarnybos organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, įskaitoma socialinė-pilietinė veikla.

Vidurinis ugdymas: Mokykla sudaro sąlygas mokinių socialinei-pilietinei veiklai, savanorystei ir skatina mokinius jomis užsiimti. Šias veiklas rekomenduojama įtraukti į mokinio individualų ugdymo planą. Mokykla padeda mokiniams susipažinti su profesijų įvairove ir pasirinkimo galimybėmis, planuoti tolesnį savo mokymąsi ir (ar) darbinę veiklą, karjerą.

Metodinės rekomendacijos

A. Bukavickaitė, G. Duoblys, Savivaldos gidas. Mokinių savivaldos organizavimas ir vadyba mokykloje. Vilnius, 2009 m.

I. Zaleskienė, Socialinės veiklos vadovas. Knyga mokytojui. Vilnius, 2008. Leidinys skirtas visiems pedagogams, kurie rūpinasi mokinių aktyvaus pilietiškumo ugdymu ir yra atsakingi už pagrindinės mokyklos mokinių socialinės veiklos organizavimą. Socialinę veiklą siūloma organizuoti pagal mokymosi koncentrus: 5 - 6 klasių mokinių veikla turėtų būti labiau orientuota į mokinių socialinių ryšių kūrimą ir stiprinimą pačioje klasės, mokyklos bendruomenėje. Pavyzdžiui, dalyvaujant aplinkos tvarkymo ir švaros palaikymo, savitarpio pagalbos (pvz. pagalba neįgaliam draugui), geros kaimynystės akcijose ir pan. 7 - 8 klasių mokinių veikla turėtų būti labiau orientuota į pilietiškumo bei atsakingo dalyvavimo gebėjimų ugdymąsi, jų plėtotę, dalyvaujant mokyklos savivaldoje, vietos bendruomenės ir jaunimo organizacijų veikloje. Pavyzdžiui, rengti kultūrinius renginius bendruomenės nariams, dalyvauti šalpos ir socialinės paramos akcijose, tirti bendruomenės narių poreikius ir padėti juos tenkinti (pavyzdžiui, padėti mokymosi sunkumų, specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams) ir pan. 9 - 10 klasių mokinių veikla galėtų būti orientuota į platesnio visuomeninio konteksto suvokimą;

visuomeninės atsakomybės; aktyvumo motyvacijos skatinimą, susipažįstant su darbo rinkos poreikiais, identifikuojant savo galimybes bei poreikius, prisiimant atsakomybę už savo pasirinkimus.

Mokinių socialinės veiklos vertinimas. Metodinės rekomendacijos. Šiose metodinėse rekomendacijose pateikiamas socialinės veiklos applanas kaip mokinių socialinių pilietinių gebėjimų vertinimo įrankis.

Kaip privalomą socialinę-pilietinę veiklą paversti savanoriška, prasminga ir auginančia praktika <https://www.svietimonaujienos.lt/kaip-privaloma-socialine-pilietine-veikla-paversti-savanoriska-prasminga-ir-auginancia-praktika/>

Geroji mokyklų praktika

Sėkmingo mokyklų dalyvavimo įvairiuose projektuose ir socialinės – pilietinės veiklos organizavimo pavyzdžiai:

Kauno jėzuitų gimnazija:

<https://kjpg.edupage.org/a/ugdymas?eqa=dGV4dD10ZXh0L3RleHQxMSZzdWJwYWdlPTY%3D>

Panevėžio Beržų progimnazija: <https://www.berzu.lt/socialine-pilietine-veikla>

Panevėžio Juozo Balčikonio gimnazija:

https://senajbg.lt/index.php?option=com_content&view=category&id=12&Itemid=72

Šiaulių Romuvos gimnazija:

http://www.romuvosgimn.lt/index.php?option=com_content&view=article&id=75&Itemid=108

Šiaulių „Saulėtekio“ gimnazija: <https://sauletekis.lt/puslapis/index.php?id=36&part=story>

Vilniaus jėzuitų gimnazija: <https://www.vjg.lt/ugdymas/soc-veikla>

Vilniaus licejus: <https://licejus.lt/index.php?page=socialine-pilietine-veikla>

Vilniaus Simono Daukanto gimnazija: <http://www.daukanto.vilnius.lm.lt/index.php?group=56>

Vilniaus Užupio gimnazija: <https://vug.lt/ugdymas/projektai/>

Savanorystės galimybės Lietuvoje

<http://www.savanoriaujam.lt/>

<https://www.cv.lt/savanoriskas-darbas>

<https://zinauviska.lt/savanoryste-ir-jaunimo-politika/savanoriauk-lietuvoje/>

<http://www.savaniai.org/lt/>

<http://kulturossavaniai.lt/>

<https://www.neformalusugdymas.lt/socialine-veikla>

Organizacijos ir projektai

Programos „Erasmus+“ jaunimo sritis suteikia galimybių jaunimui, su jaunimu dirbantiems asmenims ir organizacijoms ugdytis bei inicijuoti kitų ugdymąsi neformalioju būdu. <https://erasmus-plus.lt/programa/jaunimo-sritis/>

Jaunimo organizacija „Actio Catholica Patria“ yra įsikūrusi Kaune ir veikia nuo 1991 metų. Organizacija stengiasi įvairiomis formomis dirbti su skirtingu grupių jaunimu ir taip atliepti įvairius jaunų žmonių poreikius. Organizacijos misija yra savarankiškam gyvenimui pasiruošęs jaunas žmogus. Mes siekiame dirbti novatoriškais socialinio darbo metodais, kurti pagarbų santykį su jaunu žmogumi, domėtis bei mėginti suprasti jo pasaulėžiūrą bei elgesį. https://patria.lt/lt_lt/

Projekto „Kuriame Respubliką: visuomenės pilietinio veikimo kompetencijų ugdymas“ medžiaga. Šio projekto tikslas – sutelkti mokyklų ir vietos bendruomenėse slypinčių pilietinį potencialą ir nukreipti jį į demokratinės respublikos kūrimą. Projekto, vykdyto Pilietinės visuomenės instituto 2012–2014 m., medžiagoje galima rasti mokinių pilietinio veikimo praktinių pavyzdžių.

Atmintinę parengė: Margarita Malkevičiūtė,

NŠA stažuotoja, Vilniaus universitetas, 2022 04 25 d.